

TFA 2008.421

Pensionsarveret

- nogle bemærkninger om forsikringsaftalelovens § 104 (pensionsopsparingslovens § 4)

Af professor, lic. jur. Lennart Lyngge Andersen og ph.d.-studerende Lisbeth Faurdal, Center for kreditret og kapitalmarkedsret

1. Temaet

Arveretten har efterhånden mistet en stor del af sin betydning, og udviklingen vil fortsætte. I dødsboer vil i fremtiden de største aktiver udgøres af forsikrings- og pensionsopsparingssummer beløb, der som hovedregel går uden om dødsboet. De afdragsfrie lån vil skubbe til det hældende læs, og fraværet af aktiver i boet vil skabe yderligere pres på de(n) bestemmelse(r), vi tager op i det følgende. Derfor får *pensionsretten* stigende betydning. Det er bl.a. derfor vemodigt, at Arvelovsudvalget(1) - der som bekendt kun nedsættes med 40-50 års interval - anså begunstigelses spørgsmål som et stedmoderligt emne, der skulle overstås, og hvis væsentligste ideologi var at lytte til branchens ønsker.

Det sidstnævnte kan dokumenteres for flere af de spørgsmål, Arvelovsudvalget behandlede, men det gælder navnlig den nye bestemmelse i forsikringsaftalelovens § 105 b (pensionsopsparingslovens § 5 b), hvor udvalget og senere Folketinget har set helt bort fra, at begunstigesindsættelse er en personlig rettighed for en forsikringstager (kontohaver), og at ret mange (størstedelen af?) ordninger etableres, uden at pågældende kunde får tilstrækkelig vejledning med hensyn til begunstigelses spørgsmålet, herunder at der både er mulighed for at foretage en begunstigesindsættelse og for at lade være. Meget store summer bliver derfor i de kommende år fordelt efter selskabernes og bankernes standardklausuler, uden at der er mulighed for en røst fra graven. Vi behandler § 105 b (§ 5 b) ndf.

Vort ærinde er at kommentere nogle spørgsmål i relation til forsikringsaftalelovens § 104 (pensionsopsparingslovens § 4). Bestemmelsen giver mulighed for, at arvelovens tvangsarveregler i et vist omfang kan få betydning for, hvorledes pensionsmidler fordeles ved forsikringstagers/kontohavers død. Bestemmelsen havde indtil den 1. januar 2008 følgende ordlyd:

»§ 104. ...

Stk. 2. Har kontohaveren indsat en begunstiget, som ikke er tvangsarving, og efterlader han ægtefælle, livsarvinger eller arveberettigede adoptivbørn eller disses livsarvinger, skal forsikringssummen, for så vidt angår de nævnte personers ret til boslod og tvangsarvelod behandles som tilhørende dødsboet og som tillagt den begunstigede ved testamentet. Dette gælder dog ikke, såfremt forsikringstageren har givet afkald på sin ret til at tilbagekalde indsættelsen af den begunstigede.

Stk. 3. Har nogen, forinden de opsparede midler i medfør af § 2 er udbetalt til den begunstigede, over for selskabet ved forevisning af vielsesattest, skifteudskrift eller lignende behørigt godtgjort at høre til forsikringstagerens i stk. 2 nævnte efterladte og i denne egenskab gjort indsigelse mod, at sådan udbetaling sker, må selskabet ikke udbetale de opsparede midler, forinden det ved forlig eller retslig afgørelse mellem den begunstigede og de efterladte er bragt på det rene, hvem der har ret til forsikringssummen. Dog har selskabet altid ret til at udbetale til den begunstigede indtil en tredjedel af de opsparede midler eller, såfremt han besøger forsikringstagerens begravelse, et passende beløb til dækning af udgifterne herved.«

Efter den 1. januar 2008 ser bestemmelsen således ud:

»Hvis indsættelse af en begunstiget må anses for urimelig over for forsikringstagerens ægtefælle eller en livsarving, kan det ved dom bestemmes, at forsikringssummen helt eller delvist skal tilfalde ægtefællen eller en livsarving i stedet for den begunstigede. Beløbet kan ikke overstige, hvad der ville være tilfaldet den pågældende som boslod og tvangsarv, jf. arvelovens § 5, § 10, og § 11, stk. 2, hvis de opsparede midler i stedet var tilfaldet forsikringstagerens solvente bo.

Stk. 2. Ved afgørelsen efter stk. 1 skal der navnlig lægges vægt på

1) baggrunden for indsættelsen af den begunstigede,

2) ægtefællens, livsarvingernes og den begunstigedes økonomiske behov og

3) omstændighederne i øvrigt.

Stk. 3. Har ægtefællen eller en livsarving inden udbetaling af forsikringssummen til den begunstigede gjort indsigelse over for selskabet mod udbetalingen, må forsikringsselskabet ikke udbetale forsikringssummen til den begunstigede, før det ved forlig eller dom mellem den begunstigede og de efterladte er afgjort, hvem der har ret til forsikringssummen. Selskabet kan dog altid udbetale indtil en tredjedel af forsikringssummen til den begunstigede, og, hvis den pågældende sørger for forsikringstagerens begravelse, et passende beløb til afholdelse af udgifterne herved.

Stk. 4. En sag efter stk. 1 skal anlægges af ægtefællen eller livsarvingerne mod den begunstigede inden 1 år efter, at kontohaveren er afgået ved døden.«

Pensionsopsparingslovens § 4 har - og havde - samme indhold. Der knytter sig en særlig overgangsbestemmelse til § 104 og § 4, men dette spørgsmål har vi behandlet i anden forbindelse.(2) Vort ærinde er at undersøge nogle spørgsmål i forhold til bestemmelsens materielle indhold, således som den fremtræder i dag.

2. Nærmere om § 104 (§ 4)

Forsikringsaftalelovens § 104, stk. 2-3 (pensionsopsparingslovens § 4, stk. 2-3) i den oprindelige udformning bygger på en familie/arveretlig tankegang: En hovedregel om, at forsikringstager ikke skulle kunne betage ægtefælle/livsarvinger deres ret til boslod og tvangsarvelod ved at indsætte andre personer som begunstigede. M. a. o. måtte testamentsreglerne respekteres, hvis der skete anfægtelse fra familiens side. Bestemmelsen fandt dog ikke anvendelse, hvis forsikringstager havde indsat en tvangsarving, eller hvis han havde gjort begunstigelsen uigenkaldelig, hvilket selvsagt begrænsede anvendelsen.

§ 104, stk. 2, kom ind under regeringens behandling af Forsikringsaftalelovskommissionens betænkning fra 1925, selv om både flertallet i Kommissionen og branchen var imod. Kommissionen mente, at arvingerne under ingen omstændigheder burde kunne angribe dispositionen, og branchen var imod, fordi det kunne forsinke udbetalingen af forsikringssummen. Bestemmelsens stk. 3, hvorefter de efterladte, der var blevet »snydt«, kunne få udbetalt op til en tredjedel af summen, var en form for kompromis.

I Arvelovsudvalgets *betænkning nr. 1473/2006* s. 564 f og s. 583 ff peges på diskussionen ved bestemmelsens vedtagelse og på den kritik,

der har været anført i teorien. Udvalget udtrykker sig noget særpræget, idet det bl.a. hedder, at

»Udformningen af forsikringsaftalelovens § 104, stk. 2, indebærer derfor i realiteten, at forsikringstageren vil kunne »omgå« ægtefælleslovens regler om boslod og arvelovens regler om tvangsarv. Ved indskudsbetalinger kan der således overføres formue til forsikringsordninger med den konsekvens, at dispositionsretten i familie- og arveretlig henseende bliver undergivet forsikringsaftalelovens regler frem for arvelovens regler...«

Udvalgets ordvalg forekommer noget tendentiøst, men man peger dog samtidig på, at pensionsbeskatningsloven i skattebegunstigede ordninger sætter en begrænsning i, hvem der kan indsættes som begunstiget, jf. pensionsopsparingslovens § 14, der integrerer nogle bestemmelser i pensionsbeskatningsloven.

Under henvisning til, at man i Sverige og Norge har indført andre regler til erstatning af de oprindeligt fællesnordiske bestemmelser i § 104/§ 4, foreslår udvalget s. 587, at der alene skal kunne ske regulering »i tilfælde, hvor der er et reelt økonomisk behov for det.« Det mekaniske skal afløses af en skønsregel, hvor domstolene skal inddrages, og aftalelovens § 36 er efter udvalgets bedømmelse ikke et tilstrækkeligt værn, da den tager sigte på partsvister. Små summer bør ikke reguleres, og det bør indgå i bedømmelsen, om den begunstigede eller den forsmåede arving modtager andet (arv eller forsikring/opsparing) efter af-døde. *Samlevere kan ikke påberåbe sig den nye bestemmelse*, selv om de generelt får en bedre placering i den nye lov.

Kriterierne for regulering findes i stk. 2. Det er hele forsikringen/opsparingen, der er omfattet af reguleringen - et forslag i teorien fra C.C. *Munksgaard Nielsens* side om i højere grad at sondre mellem risikodelen og opsparingsdelen i en forsikringsordning blev ikke fulgt, men udvalget anfører s. 589, at jo større opsparing, jo lettere bør adgangen være til at opnå regulering (»fordi forsikringstageren ved at betale de højere præmier på en forsikring med et opsparingselement jo har undtaget disse beløb fra at indgå i sit bo« - samme ideologi som ovf.). Dette punkt kommenterer udvalget ikke under pensionsopsparingsloven, men disse ordningen indeholder jo 100 % opsparing.

Det er dog efter udvalgets opfattelse s. 590 ikke rimeligt, at ægtefællen/livsarvinger skal kunne profitere af den nye regel (»som man måtte have affundet sig med at gå glip af, hvis forsikringstageren i stedet havde oprettet et testamente til fordel for den begunstigede«). Der bør fortsat ske en begrænsning i forbindelse med en regulering til boslod og tvangsarv (herunder suppleringsarv efter den nye arvelovs § 11, stk. 2). Der skal derfor laves en fiktiv boopgørelse for at beregne den maksimale reguleringsmulighed.

I modsætning til tidligere skal § 104/§ 4 også gælde i tilfælde, hvor det er en ægtefælle eller tvangsarving, der er indsat, og udvalget siger desuden s. 591, at det »ikke er en tilfredsstillende retstilstand«, at en forsikringstager ved at indsætte en uigenkaldelig begunstiget kan fratage ægtefælle og livsarvinger beskyttelsen efter § 104/§ 4. Der er indsat en søgsmålsfrist på 1 år efter forsikringstagers død. Samtidig hedder det på s. 593, at det med hensyn til rimelighedsvurderingen er »forholdene på tidspunktet for forsikringstagerens død, der er afgørende for denne vurdering.« Det er efter s. 594 uden betydning, om den begunstigede har brugt midlerne, når der fremsættes krav om regulering. Det kan dog indgå i vurderingen, hvad hun har brugt midlerne til.

3. To hovedspørgsmål

For at kunne vurdere betydningen af den nye bestemmelse, er der navnlig to spørgsmål:

3.1. Det første spørgsmål er: Hvad betyder urimelig?

Arvelovsudvalget anfører s. 614, at

»Hvis begunstigelsesindsættelsen tjener et rimeligt formål, taler det imod en anvendelse af reglen.«

Det er en lidt snurrig bemærkning i betragtning af, at bestemmelsen kræver, at begunstigelsesindsættelsen er urimelig i forhold til ægtefælle eller livsarvinger. Begunstigelsen kan jo tjene rimelige formål og alligevel være urimelig i forhold til den kreds, der kan rejse sag om regulering. Den citerede bemærkning bringer os ikke videre i forståelsen af, hvornår der kan ske regulering. Der er til gengæld ikke tvivl om, at urimelighedskriteriet klart sigter mod økonomiske forhold. Det kan kun betyde: i økonomisk henseende, smh. betænkningen s. 615, hvor det udtrykkelig fremhæves, at en regulering som altovervejende hovedregel ikke bør finde sted, medmindre den, der begærer regulering foretaget, har et økonomisk behov for det. Den forsmåede part skal dokumentere, at han eller hun har et økonomisk behov, som forsikringstager burde have tænkt på og således ikke ukritisk - som sket - udnytte sin ret til at bruge egne midler. Det er ikke en pæn måde at gå i graven på. At det er de økonomiske forhold, der fokuseres på, belyses også af, at udvalget nævner, at det vil være uhensigtsmæssigt at foretage regulering af en beskeden forsikringssum, og det hedder i betænkningen og senere i regeringens bemærkninger, at det »må endvidere indgå i vurderingen, om den begunstigede eller den arving, der kræver regulering, i forvejen skal modtage beløb i form af arv eller andre forsikrings- og pensionsopsparingssummer i anledning af forsikringstagerens død.«(3)

Det ligger fast - se ndf. - at § 104 (§ 4) kun kan påberåbes af ægtefælle og livsarvinger. Det hedder i forarbejderne, at der bør »lægges vægt på baggrunden for indsættelsen af den begunstigede. Herudover må den begunstigedes samt ægtefællens og livsarvingernes økonomiske behov indgå ved vurderingen af, om der skal ske regulering. Da der er tale om en skønsregel, bør lovens angivelse af hensyn imidlertid ikke være udtømmende, og det bør derfor fremgå af bestemmelsen, at der også kan lægges vægt på andre relevante omstændigheder.«

Udvalget nævner to forskellige tidspunkter, når det gælder anvendelsen af § 104 (§ 4). Når det gælder baggrunden for den konkrete indsættelse, er det selvsagt tidspunktet for dispositionen, der er afgørende. Samtidig hedder det s. 593 (og s. 615), at det med hensyn til vurderingen af det økonomiske behov for reguleringen er »forholdene på tidspunktet for forsikringstagerens død, der er afgørende for denne vurdering.« Hvad angår kriteriet »omstændighederne i øvrigt« bringes begge tidspunkter i spil, da det bl.a. kan indgå i vurderingen, om den begunstigedes, ægtefællens og livsarvingernes behov for udbetaling af forsikringssummen har ændret sig siden indsættelsen af den begunstigede.(4)

Udvalget har efter vor bedømmelse nedtonet to forhold. For det første er det i de fleste livsforsikringer ikke muligt at se, hvad der er baggrunden for den konkrete indsættelse. Der kan være breve, testamente(r), men det vil være sjældent. Vi vover yderligere den påstand, at der praktisk taget aldrig i en bankpension vil være baggrundsmateriale til belysning af, hvorfor kunden foretog netop dette skridt. Regulering efter bestemmelsen er en alvorlig sag, og selv Arvelovsudvalget - hvis ordvalg oser af bekymring over forsikringstagere, der kun er ude på at snyde de nærmeste - lægger ikke op til, at regulering skal være dagligdagskost. Allerede her kommer § 104/§ 4 på den første prøve. Hertil kommer selskabernes anvendelse af standardbegunstigelsesklausuler, der medfører, at hovedparten af forsikringstagere/kontohavere ikke har haft lejlighed til at tage selvstændig stilling til begunstigelsesprøgs-målet. Det savner mening i den situation at foretage overvejelser om, hvad forsikringstageren/kontohaveren tænkte på, og det må således generelt antages, at det vil være sjældent, at baggrunden for indsættelsen kommer til at indgå i rettens overvejelser.

Dernæst - se også ndf. - synes udvalgets overvejelser at være centreret om en domstolsprøvelse i de første år efter bestemmelsens ikrafttræden. Kommer der en sag i 2009, vil begunstigelsen være sket i 2008, og man kan have et rimeligt overblik over såvel indsættelsestidspunktet

som forholdene på dødstidspunktet. Men bestemmelsen skal jo leve i mange år, og der vil overbliksmæssigt ikke være de samme muligheder.

3.2. Større klarhed over bestemmelsens anvendelsesområde kan måske opnås ved at inddrage et andet spørgsmål: Hvem kan (realistisk) påberåbe sig bestemmelsen?

Det hedder i regeringens bemærkninger bl.a.:

»De ændrede familiemønstre, hvor man ofte bliver gift flere gange, og hvor der er særbørn, indebærer, at der i dag i højere grad, end det var tilfældet tidligere, kan være foretaget indsættelser af tvangsarvinger eller ægtefællen som begunstigede, hvor indsættelsen kan være urimelig i forhold til ægtefællen og de øvrige livsarvinger.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der også skal være adgang til regulering i tilfælde, hvor forsikringstageren har indsat en begunstiget, der er den pågældendes tvangsarving, hvis forsikringstageren efterlader sig ægtefælle eller livsarvinger. Reglen bør således også kunne anvendes, hvis ægtefællen er indsat som begunstiget, og en sådan begunstigeelse må anses for urimelig i forhold til livsarvingerne efter forsikringstageren, eller hvis livsarvingerne efter forsikringstageren er indsat som begunstiget, og denne indsættelse må anses for urimelig i forhold til ægtefællen.

Har forsikringstageren f.eks. indsat en livsarving som begunstiget til en kapitalpension, bør ægtefællen eller andre livsarvinger ikke kunne gøre indgreb i livsarvingens ret til forsikringssummen, hvis forsikringen er tegnet, f.eks. for at livsarvingen skal være økonomisk sikret under sin uddannelse på samme måde som en ældre bror eller søster, der tidligere i forbindelse med sin uddannelse er blevet understøttet af forsikringstageren. Tilsvarende bør børnene ikke kunne angribe en forsikringsordning, hvor forsikringstagerens ægtefælle eller samlever er indsat som begunstiget med henblik på, at denne skal sikres et rimeligt beløb til forsørgelse efter forsikringstagerens død.

Et rimeligt formål kan også foreligge, hvor en begunstigelsesindsættelse er foretaget - typisk uigenkaldeligt - som led i en bodelingsoverenskomst i forbindelse med separation og skilsmisse. I en sådan situation bør der som hovedregel ikke være mulighed for, at forsikringstagerens livsarvinger eller en ny ægtefælle får del i forsikringssummen. En konkret vurdering vil dog kunne føre til et andet resultat.«

Det forekommer os, at man ikke rigtig når ind til kernen ved disse eksempler. Mere realistisk bliver det, når det i regeringens bemærkninger til forslaget hedder, at »Hvis forsikringstageren f.eks. har indsat en tredjemand som begunstiget og efterladt sin ægtefælle og børn uden nævneværdige midler, vil dette som udgangspunkt tale for, at der skal ske en regulering til fordel for ægtefællen og børnene. Hvis forsikringstageren har indsat sin ægtefælle eller samlever som begunstiget, vil der som nævnt kun sjældent være anledning til at imødekomme en begæring om regulering fra en fælles livsarving, også selvom barnet er mindreårigt og i øvrigt uden midler. Baggrunden herfor er, at den længstlevende ægtefælle eller samlever har forsørgelsespligten over for barnet, jf. § 13 i lov om børns forsørgelse. Er der derimod tale om en begæring fra forsikringstagerens særbarn, kan der være grundlag for at imødekomme en anmodning om regulering, hvis barnet alene får en beskeden arv efter forsikringstageren og ikke er sikret forsørgelse gennem f.eks. en børnepension. Hvis den længstlevende ægtefælle eller samlever overtager forældremyndigheden over særbarnet, er det dog et moment, der taler imod en regulering. I vurderingen kan det endvidere indgå, om ægteskabet eller samlivet alene har været relativt kort tid.«

Efter vor bedømmelse vil § 104 (§ 4)-sager, der har udsigt til at blive gennemført med regulering, i al væsentlighed komme til at handle om to situationer: Den første situation er den, hvor manden i sin tid har indsat ægtefælle og/eller livsarvinger som begunstiget. Han pakker

kufferterne og flytter hen til tredjemand, der i det praktiske liv jo ofte vil være en dame. Herefter indsætter han hende som begunstiget ved navns nævnelse.(5) Hvad enten det skyldes den nye tilværelses krav eller ej, dør han hurtigt efter forholdets etablering. I den situation vil kriteriet »urimeligt« måske kunne påberåbes, men det er en central betingelse, at han hurtigt afgår ved døden. Det skyldes to forhold: Den ene part, der vil kunne påberåbe sig regulering - ægtefællen - mister denne mulighed, når parterne er blevet separeret/skilt. Hun er diskvalificeret. Dernæst - som også antydtes af udvalget - vil urimelighedsbetingelsen fortone sig, jo længere tid, der er gået fra indsættelsen til dødsfaldet.

Den anden situation foreligger, hvor ægtefælle eller samlever er indsat som begunstiget, og hvor forsikringstager har særbørn, der ikke skal forsørges af den begunstigede. Urimelighedsbetingelsen kan her tænkes opfyldt i forhold til særbørnene, medmindre disse i øvrigt arver eller får andre midler fra afdøde.

4. Et spørgsmål, der ikke er omtalt i betænkningen eller regeringens bemærkninger, er om § 104, stk. 1-2 (§ 4, stk. 1-2 for bankprodukterne) i det hele taget finder anvendelse, hvis pensionsmidlerne skal udbetales til »nærmeste pårørende« efter de nye bestemmelser i § 105 b (§ 5 b).

Det hedder følgende:

»Har forsikringstageren ikke indsat en begunstiget, og skal forsikringssummen udbetales ved forsikringstagerens død, tilfalder forsikringssummen forsikringstagerens nærmeste pårørende, jf. § 105 a. Er der ikke nogen nærmeste pårørende, tilfalder forsikringssummen forsikringstagerens dødsbo.

Stk. 2. Forsikringssummen tilfalder forsikringstagerens dødsbo, hvis forsikringstageren har bestemt, at der ikke skal være indsat en begunstiget.«

§ 105 b (§ 5 b) er en ejendommelig bestemmelse, og gennemførelsen af en regel af denne karakter er et knæfald for brancherne. Den siger jo ligefrem, at hvis forsikringstager/kontohaver ikke selv sørger for at tage stilling til begunstigelsesspørgsmålet, skal selskaberne - nu med loven i hånden - nok sørge for det. Selv om »nærmeste pårørende« i mange tilfælde rammer, hvad de fleste ønsker, er der tale om en betænkkelig udvikling. P.g.a. branchens (standard)dokumenter er der i dag næppe en ordning, hvor der ikke er indsat en standardbegunstigelse, som kunderne i mange tilfælde ikke læser eller bliver informeret om, og kunderne bliver ikke orienteret om mulighederne efter stk. 2 til at fravælge en begunstigelsesindsættelse.

I § 104 hedder det, at hvis »indsættelse af en begunstiget« og i § 105 b hedder det, at »Har forsikringstageren ikke indsat en begunstiget«. Regeringens forarbejder bidrager ikke til en løsning af spørgsmålet, idet det alene hedder følgende:

»... fastslås det, at en forsikringssum, der skal udbetales ved forsikringstagerens død, skal tilfalde nærmeste pårørende, hvis der ikke er indsat en begunstiget. Bestemmelsen lovfæster, hvad der i dag må anses for det praktiske udgangspunkt, fordi mange forsikringer indeholder en standardbegunstigelsesklausul, hvorefter nærmeste pårørende ind sættes.

Bestemmelsen indebærer for så vidt en styrkelse af den beskyttelse over for kreditorerne, som begunstigelsesinstituttet bl.a. bygger på, idet forsikringssummen nu vil tilfalde forsikringstagerens ægtefælle, samlever, børn eller arvinger i den nævnte rækkefølge.

Hvis der ikke er en nærmeste pårørende, tilfalder forsikringssummen dødsboet og kan dermed komme forsikringstagerens kreditorer til gode, jf. stk. 1, 2. pkt.

Stk. 2 indebærer, at forsikringssummen tilfalder forsikringstagerens dødsbo, hvis forsikringstageren i medfør af § 102 har bestemt, at der

ikke skal være indsat en begunstiget. Hvis forsikringssummen skal tilfalde boet, skal der således træffes en udtrykkelig bestemmelse herom i overensstemmelse med forsikringsaftalelovens § 103, stk. 1, i alle tilfælde, hvor forsikringstageren efterlader sig »nærmeste pårørende«.

Det er en nærliggende sproglig slutning, at § 104 på denne baggrund ikke omfatter udbetaling til nærmeste pårørende efter § 105 b. Ser man nærmere på det hensyn, der skal føre til en afgørelse efter § 104, jf. ovf., må det samtidig erkendes, at det vil være ren magi at drage slutninger fra, hvad afdøde tænkte på, da han netop ikke foretog sig noget som helst og i mange tilfælde ikke blev informeret om, at han kunne foretage sig noget! § 105 b (§ 5 b) kan på den måde være med til at genoplive den gamle debat om, hvor lavt tærskelen bør sættes med hensyn til en begunstigelsesdisposition.(6)

5. Afsluttende bemærkninger

Under afsnit 3 har vi peget på to hovedtilfælde, hvor regulering kan komme på tale. Det er vor bedømmelse, at hvis ægtefællen er indsat, er det næsten håbløst at rejse en reguleringssag, medmindre der er tale om særbørn, og omvendt må det antages, at hvis livsarvinger er indsat, og ægtefællen påberåber sig § 104/§ 4, skal hendes økonomiske vilkår være (meget?) dårlige - men regulering forekommer ikke ganske udelukket.

Hvis kun et af flere børn er begunstiget, vil der efter lovtæksten kunne rejses reguleringssag. Hvorfor skal loven blande sig i afdødes dispositioner?

En samlever kan som nævnt indsættes med navn, men en ny mulighed er, at hun bliver begunstiget i medfør af § 105 a, stk. 2, jf. stk. 1 (§ 5 a, stk. 2, jf. stk. 1). Her vil der i normaltilfældet være gået et stykke tid, og det forekommer vanskeligt at se berettigelsen af, at fælles livsarvinger skulle kunne forlange regulering.

Det kan hævdes, at muligheden for, at forsmåede »arvinger« kan få del i midlerne efter afdøde, er blevet større end tidligere. Hvad der måtte komme af sager, vil tiden vise, men de vil i hvert fald opfylde muligheden for, at der bliver splid i familien.

- (1) Betænkning nr. 1473/2006 om revision af arvelovgivningen mv. Den relevante lov i den sammenhæng, vi skriver, er lov nr. 516 af 6. juni 2007 om ændring af forsikringsaftaleloven og forskellige andre love (i særlig grad lov om visse civilretlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter, som de fleste i dag benævner pensionsopsparingsloven). Foruden betænkningen findes forarbejderne i Folketingstidende 2006/07, tillæg A, s. 3414 ff. og tillæg B s. 1141.
- (2) *Lennart Lyng Andersen* og *Lisbeth Faurdal*: Hvornår gælder de nye begunstigesregler? i T:FA 2007 s. 505 ff.
- (3) Det belyses også af følgende motivbemærkning: »Formueordningen i forsikringstagerens ægteskab indgår endvidere i vurderingen af, om den begunstigedes ret til forsikringssummen helt eller delvist bør vige til fordel for ægtefællen. Har der været fuldt ud fælleseje i ægteskabet, vil det være et moment, der kan tale for en regulering til fordel for ægtefællen. Det modsatte kan være tilfældet, hvis der har været fuldstændigt særje. Tilsvarende gælder, hvis parterne har oprettet ægtepagt og testamente, der begunstiger den længstlevende ægtefælle (ægtefællebegunstigende kombinationssæreje), hvis det dermed må antages, at der er gjort op med, hvad den længstlevende skal modtage i anledning af den førstafdøde ægtefælles død.«
- (4) Det hedder tillige s. 616, at der ved »vurderingen af om forsikringssummen skal reguleres efter stk. 1, kan der også lægges vægt på størrelsen af det udbetalte beløb, den begunstigedes kendskab til indsættelsen og berettigede forventning om at få forsikringssummen udbetalt samt på, om omstændighederne, herunder navnlig den begunstigedes og ægtefællens og livsarvingernes behov for at få forsikringssummen udbetalt, har ændret sig siden indsættelsen af den begunstigede.«
- (5) Denne mulighed har han lovgivningsmæssigt haft siden 1999. I den omtale, der har været for medlemmerne i specialfagblade, har man praktisk taget undtagelsesfrit undladt at omtale denne mulighed og i stedet orienteret om den nye lovs § 105 a, stk. 2 (§ 5 a, stk. 2).
- (6) Smh. *Lennart Lyng Andersen* og *Lisbeth Faurdal*: Begunstigelse i pension og forsikring (2004) s. 76 f med yderligere henvisninger.